# XV НАЦИОНАЛНА ШКОЛА ЗА ДОКТОРАНТИ И МЛАДИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ В СОЦИАЛНИТЕ НАУКИ

***„Фундаментални и приложни изследвания и иновации: потенциал на социалните науки за решаване на актуални социални проблеми“***

Школата е отворена за докторанти на различен етап от тяхното обучение и млади изследователи в областта на психологията и другите социални науки. Участниците в школата могат да предложат теоретичен, методологичен или емпиричен доклад за публикуване (при положителна рецензия) в **Сборник доклади на Националната школа за докторанти и млади изследователи в социалните науки.** Теоретичните доклади представят а) теоретичен анализ и синтез на научни идеи, концепции, понятия, данни и факти; или б) систематичен/интегративен/наративен преглед или мета-анализ на литературата. Методологичните доклади представят: а) сравнителен анализ и оценка на различни методологични подходи към даден проблем; или б) разработване на нови методологични инструменти. Емпиричните доклади представят проведени количествени или качествени емпирични изследвания и получените в тях резултати.

## I. ИЗИСКВАНИЯ ЗА СТРУКТУРИРАНЕ НА ДОКЛАДИТЕ

Всеки доклад включва следните минимални основни елементи:

- **Заглавие** (на български и английски език, кратко, до 15 думи)
- **Данни за авторите** (на български и английски език*: име и фамилия, научна степен и звание, заемана длъжносш, място на работа, адрес и електронен адрес (e-mail) на автора/авторите)*
- **Резюме** (на български и английски език)
- **Ключови думи** (на български и английски език)
- **Текст**
- **Литература**

Изискванията към заглавието, резюмето и ключовите думи са посочени на **интернет страницата на школата**, за да послужат при подготовката на заявката за участие в школата. Тук са прецизирани изискванията към съдържанието и структурата на докладите, както и към оформлението на текста и на литературата.

### ТЕОРЕТИЧНИ ДОКЛАДИ

***Теоретичен анализ и синтез на научни идеи, концепции, понятия, данни и факти***

Теоретичният доклад не е реферат, хронология или исторически обзор, а научно изследване, което генерира ново знание. Той използва научната литература в дадена област за поставяне на конкретни изследователски въпроси и търсене на техните отговори. В зависимост от своята цел теоретичният доклад разкрива предимствата и слабостите на дадена теоретична концепция;

анализира взаимовръзки между теории, понятия, данни и факти и поставя проблемни въпроси, които са нерешени в съществуващите теоретични рамки; обобщава наличното знание в нови схеми и модели; поставя и аргументира нови изследователски въпроси; предлага нови идеи или обогатява/допълва съществуващи концепции; или разработва приложения на идеи и концепции в нови области.

***Систематичен/интегративен/наративен преглед или мета-анализ на литературата***

Тези доклади предлагат анализ и синтез на публикувани в научната литература емпирични изследвания в дадена област или по конкретен проблем. Те следват определена методология за идентифициране на публикациите, които са включени в прегледа, и за систематизиране на съдържащата се в тях информация (теории, подходи, методи, емпирични данни и резултати, изводи), която трябва изрично да бъде описана. Докладът трябва ясно да покаже постигнатата цел/цели: по-точна оценка на наблюдаваните взаимовръзки; откриване на по-общи тенденции в изследваните явления; обрисуване на по-пълна картина на изследователското поле; прецизиране на концептуалната рамка на изследвания проблем; или предлагане на насоки за по-нататъшно развитие на изследванията в тази област.

Текстът на теоретичните доклади включва следните раздели:

***Въведение***

Поставя темата в контекста на съвременната наука: определя по-широката изследователска територия (или предметна област); после фокусира по-частния изследователски проблем, който представлява интерес, и накрая конкретизира изследователските въпроси или подпроблеми, разглеждани в доклада.

Обосновава темата: Защо обсъждането на този проблем е значимо, актуално и необходимо? Какво мотивира настоящото изследване? Какви цели и задачи си поставя изследователят в този доклад?

***Изложение***

Следва логиката на научното изследване (актуално състояние на проблемната област, открит проблем, ново решение, оценка на достойнствата му) или отразява концептуалната структура на темата (около водеща теория, около съпоставка на съревноваващи се модели, около излагане на нова или противоположна гледна точка).

Текстът на изложението се структурира чрез подзаглавия, които подчертават вътрешната логика на работата.

***Заключение***

Връща се към поставените във въведението въпроси и проблеми и обогатява разбирането им с новото, което е резултат/следствие от направеното изследване.

Коментира силните и слаби страни на изследването, ограниченията му.

Посочва приносите на изследването към научната му област: нови или усъвършенствани доказателства по изследвания проблем; нова или усъвършенствана методология; нови или усъвършенствани концепции или теории по изследвания проблем.

Очертава полезни насоки за бъдещи изследвания: въпроси, които са останали неясни; въпроси, повдигнати от самото изследване; други интересни възможности.

## МЕТОДОЛОГИЧНИ ДОКЛАДИ

***Сравнителен анализ и оценка на различни методологични подходи***

Тези доклади предлагат задълбочено разбиране на различните методологични подходи в дадена предметна област и добро познаване на техните приложения в различни контексти или към различни проблеми. В зависимост от целта на доклада това знание се използва за анализ на

отделните аспекти на разглежданите подходи и синтез на техните силни и слаби страни; съпоставка и оценка на релевантността и практическата полезност на дадена методология; или препоръки и насоки за нови и алтернативни приложения на съществуващи методологии и подходи.

***Представяне и обосноваване на нови методологични инструменти***

Тези доклади описват работата по една или повече от следните задачи: разработване на нови методи за качествено или количествено емпирично изследване; въвеждането на нови индикатори на изследваните явления; предлагане на ново, оригинално тълкуване на съществуващи индикатори в дадена изследователска област; конструиране на нови инструменти за измерване на даден психологически или социален феномен; създаване на цялостна методика за оценка на политики, планове и стратегии, на програми и интервенции.

Текстът на методологичните доклади включва следните раздели:

***Въведение***

Поставя темата в контекста на съвременната наука: определя по-широката изследователска територия (или предметна област); после фокусира по-частния изследователски проблем, който представлява интерес, и накрая конкретизира изследователските въпроси или подпроблеми, разглеждани в доклада.

Обосновава темата: Защо обсъждането на този проблем е значимо, актуално и необходимо? Какво мотивира настоящото изследване? Какви цели и задачи си поставя изследователят в този доклад?

***Изложение***

Следва логиката на научното изследване (актуално състояние на проблемната област, открит проблем, ново решение, оценка на достойнствата му) или отразява концептуалната структура на темата (около водещ подход или проблем, около съпоставка на съревноваващи се модели или методи, около излагане на нова или противоположна гледна точка или решение).

Текстът на изложението се структурира чрез подзаглавия, които подчертават вътрешната логика на работата.

***Заключение***

Връща се към поставените във въведението въпроси и проблеми и обогатява разбирането им с новото, което е резултат/следствие от направеното изследване.

Коментира силните и слаби страни на изследването, ограниченията му.

Посочва приносите на изследването към научната му област: нови или усъвършенствани доказателства по изследвания проблем; нова или усъвършенствана методология; нови или усъвършенствани концепции или теории по изследвания проблем.

Очертава полезни насоки за бъдещи изследвания: въпроси, които са останали неясни; въпроси, повдигнати от самото изследване; други интересни възможности.

## ЕМПИРИЧНИ ДОКЛАДИ

***Проведени емпирични изследвания и получените в тях резултати***

Емпиричните доклади включват един или повече методи за количествено или качествено изследване и резултатите от тяхното прилагане. Тези методи могат да бъдат: анкети и въпросници, интервюта (писмени или транскрибирани устни), наблюдение, експерименти (лабораторни или на терен), фокус групи, статистически анализ на събрани вече данни, анализ на времеви редове, анализ на случаи, анализ на документи (нормативни документи, планове и стратегии; медийно съдържание; обществени и лични архиви). Те се прилагат за проучвания на психологически и социални феномени, проверка на изследователски хипотези, адаптация и стандартизация на нови методики за български условия, оценка на въздействието на политики, програми и интервенции.

Текстът на емпиричните доклади включва следните раздели:

***Въведение***

Поставя темата в контекста на съвременната наука: описва актуалното състояние на проблемната област, обобщава предишните изследвания и очертава изследователската ниша. Прави връзка между това, което е направено досега, и настоящото изследване; показва как се разширява досегашното знание. Формулира целта и задачите на изследването, изследователските въпроси. Представя теорията (или концепциите) зад проблема, подсказващи хипотезите за неговото разрешаване.

Обосновава настоящото изследване като отговаря на въпросите: Какво мотивира изследването? Защо проучването на този проблем е значимо, актуално и необходимо?

***Метод***

Описва използваните научни методи и подходи, изследователски дизайн, методи за събиране и анализ на емпирични данни. Посочва методите за проверка на хипотезите: независими и зависими променливи. Описание на експеримента/интервенцията/наблюдението. Участници в изследването. Получавани данни: количествени и/или качествени. Статистически методи, използвани за обработка на данните. Използваният софтуер за анализ на качествените и/или количествени данни.

***Резултати***

Описанието на получените количествени резултати в таблици, фигури и текст включва статистическите данни (дескриптивни статистики и оценки на значимостта на процентни разпределения, различия в групови средни, корелационни и регресионни зависимости, срезови и лонгитюдни тенденции) и стоящите зад тях психологически и социални факти. При описание на резултатите от качествени изследвания трябва да се посочи използвания метод за анализ на данните (наративен анализ, контент анализ, тематичен анализ, феноменологичен и т.н.).

Представят се и данни за надеждност и валидност на използваните методи.

Обобщението на резултатите подчертава най-важните от тях и ги свързва смислово в едно цяло. При количествени изследвания се представят обобщено основните резултати и взаимовръзки. При обобщаване на резултати от качествени изследвания се представят основните извлечени теми или категории.

Интерпретацията на установените факти прави връзка с основните аспекти на поставения изследователски въпрос и/или формулираните хипотези

***Обсъждане***

Коментарите на получените резултати се отнасят до: обосноваване на методологията; посочване на примери; сравнение с други работи; цитиране на потвърждение от други автори или съгласие с предходни работи; допускане на трудности при интерпретацията; посочване на несъответствия; коментари относно очаквани/неочаквани резултати.

Приносите на изследването към научната му област се търсят в нови или усъвършенствани доказателства, данни, факти по изследвания проблем; нова или усъвършенствана методология; нов или усъвършенстван метод на емпиричен анализ; нови или усъвършенствани концепции или теории по изследвания проблем.

***Заключение***

Извежда следствията от получените резултати за по-широката изследователска област, за бъдещата научна работа и за практическото приложение на научните знания. Свързва резултатите от изследването с по-широката област на приложението им в и извън психологията и социалните науки. Дискутира възможностите на методологията.

Посочва границите (обхват, обем и подбор на извадката; географски обхват на изследването) и ограниченията на изследването (специфични особености на методологията: надеждност и валидност на инструментите; други особености, които не могат да бъдат контролирани, напр. времеви ограничения; ограничения пред генерализацията на резултатите).

Очертава полезни насоки за бъдещи изследвания: въпроси, които са останали неясни; въпроси, повдигнати от самото изследване; други интересни насо

## II. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОФОРМЛЕНИЕ НА ДОКЛАДИТЕ

**ЕЗИК НА ДОКЛАДА**: български

**НАЗВАНИЕ НА ФАЙЛА** с доклада: име и фамилия на автора (или на кореспондиращия автор). Моля, изпращайте ръкописите си като прикачен файл в MS Word формат (.doc или .docx). Например, *"Катя Стойчева.doc"* или *"Maya Konova.docx"*. **Доклади с друго име и в друг формат (pdf файлове, файлове с включени специални обекти, линкове) няма да се разглеждат.**

**ИЗПРАЩАНЕ НА ДОКЛАДИТЕ** на електронен адрес**:** shkola-iphs@abv.bg

За да бъде сборникът с доклади от школата реферирани в международните наукометрични бази данни, необходимо е част от информацията във всеки един доклад да бъде преведена на английски език. Указанията за това ще намерите по-долу.

### ТИТУЛНА СТРАНИЦА

**На български език**

- заглавието на материала;
- име и фамилия на автора (авторите);
- титлите, академичните длъжности и степените на автора (авторите);
- името на институцията, към която работи/работят;
- адресът на институцията;
- електронен адрес на автора (авторите);
- резюме на материала до 250 думи;
- ключови думи до 6 на брой.

**На английски език**

- заглавието на материала;
- име и фамилия на автора (авторите);
- титлите, академичните длъжности и степените на автора (авторите);
- името на институцията, към която работи/работят;
- адресът на институцията;
- електронен адрес на автора (авторите);
- резюме на материала до 250 думи;
- ключови думи до 6 на брой.

Докторантите посочват в бележка под линия на първата страница тематичната област на дисертацията си и кой им е научен ръководител. Например «*Катя Стойчева е докторант по психология на личността с научен ръководител доц. д-р Иван Паспаланов*».

## ОБЕМ НА РЪКОПИСА

**Доклад**: до 7 страници, форматирани по указания по-долу начин.

Максималният размер на доклада включва резюмето и ключовите думи, текста с интервалите, таблици и фигури, бележки, благодарности, литература и интернет източници.

## ОФОРМЛЕНИЕ НА ТЕКСТА

- Формат на файла – A4
- Шрифт – Times New Roman;
- Размер на шрифта (на заглавието, подзаглавията и текста) – 10 пункта;
- Междуредов интервал – Single;
- Полета – 2,5 см;
- Нов ред (First line) – 1,27 см;
- Без номерация на страниците

## ТЕКСТ, ТАБЛИЦИ И ФИГУРИ

- Текстът и таблиците следва да бъдат във формат Microsoft Word format (.doc или .docx).
- Всички фигури и таблици следва да бъдат читаеми; съдържанието им трябва да бъде на български език; по желание на автора могат да бъдат цветни; да бъдат поставени на съответните места в текста, а не извън него.
- В текста следва да има конкретна препратка към всяка таблица и фигура.
- Названията на таблиците се разполагат над тях, а на фигурите – под тях.
- Авторите следва да се уверят, че заглавието, легендата и източника са ясно обозначени на всяка таблица и фигура**.** След изписаното на български език заглавие в квадратни скоби да се даде и преводът му на английски език.

## БЕЛЕЖКИТЕ ПОД ЛИНИЯ

Да бъдат номерирани последователно; да не съдържат таблици, илюстрации и научни източници.

**ЛИТЕРАТУРА/REFERENCES**

Списъкът с **научни източници** (научни статии, доклади от научни сборници, книги и глави от книги, дисертации) се представя в края на статията, подреден по английски азбучен ред **без** номерация, хронологично за всеки автор.

Стилът на списъка с Литература/References трябва да съответства на този на Ръководството за публикуване на Американската психологична асоциация (APA стил), широко използван за такъв вид публикации: APA - Writing & Citing (APA, MLA etc.) - LibGuides at CSU Los Angeles (calstatela.edu)

Списъкът трябва да бъде оформен както следва ***(пример):***

**ЛИТЕРАТУРА/REFERENCES**


Almond, G. A. (1956). Comparative political systems. *The Journal of Politics*, 18 (3), 391-409.

Anderson, P. (1974). *Lineages of the absolutist state*. Verso Books, 397-431.

Armstrong, J. (2017). Nations Before Nationalism, The University of North Carolina, Press Retrieved from https://www. perlego com/book/537957/nations-before-nationalism-pdf.

Atanasova, K. (2011). *First steps of a young democracy or a facade democracy?* Trnasition process in Bulgaria (1989-2007) (Bachelor's thesis, University of Twente).

Badjakov, M. (2007). Elements of facade democracy - are Bulgarians and the Balkans doomed to it? [Баджаков, М. (2007). Елементи на фасадната демокрация - обречени ли са българите и Балканите на нея? *Балканската културна матрица и европейският проект, Фабер*, 64-104]. (In Bulgarian).

Bauman, Z. (1987). Intellectuals in East-Central Europe: Continuity and Change, *East European Politics and Societies* 1(2) (Spring): pp. 162-86.


**С два и повече автори и с DOI**


Kittel, B., Kalleitner, F., Schiestl, D.W. (2021). Peers for the fearless: Social norms facilitate preventive behaviour when individuals perceive low COVID-19 health risks. PLoS ONE 16(12): e0260171. **https://doi.org/10.1371/journal Pone.0260171.**

Lapinski, M., Rimal, N. (2005). An Explication of Social Norms. Communication Theory Fifteen: Two, pp. 127–147.


**Примери за цитиране в текста:**

- Според Смит (Smit, 1999) ….
- Според Стойчева (Стойчева 2023: 57)
- Очните движения ни позволяват да получим информация за протичащите когнитивни процеси (Palmer, 1999; Just & Carpenter, 1976).
- Когнитивното развитие преминава през няколко етапа (Виготски, 1930, цит. по Кенрик & Сиймън, 2001).

Всички цитирани в текста източници следва да фигурират в списъка с литературата и уеб ресурсите, както и всички заглавия от списъка трябва да са цитирани в текста. Лекции не се цитират.

**УЕБ РЕСУРСИ / WEB RESOURCES /** *(т. нар. Интернет източници)*:

Изброяват се в отделен списък в края на статията след „Литература/References" с изрично посочване на уеб адреса и датата на достъп до съответния сайт. Моля, посочете ясно за какъв източник става дума: публицистика (от вестници, списания, телевизионни предавания), речник или енциклопедия; авторски или редакторски материал на сайт на организация; нормативен документ на официален сайт; статистически данни на сайт на институция. Уверете се, че даденият линк е точен и активен.

Списъкът трябва да бъде оформен отново по английски азбучен ред и с превод на английски, ако е източникът е български, както е в Литература/References).

## III. ПРОВЕРКА, РЕЦЕНЗИРАНЕ И ПРИЕМАНЕ ЗА ПУБЛИКУВАНЕ НА ДОКЛАДИТЕ

Всички ръкописи, които се подават за разглеждане, рецензиране и отпечатване в Сборника да се изпращан на **E-mail: shkola-iphs@abv.bg**

### ПРОВЕРКА НА ДОКЛАДИТЕ ОТ ТЕХНИЧЕСКИЯ ЕКИП

Изпратените от участниците в школата материали за публикуване се проверяват от редакционния и технически екип за съответствие с Изискванията за оформление на докладите от Националната школа за докторанти и млади изследователи в социалните науки.

**Докладите, при които са спазени тези изисквания, се изпращат за рецензиране. Докладите, при които тези изисквания не са спазени, не се приемат за публикуване.**

### ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОЦЕНКА НА ДОКЛАДИТЕ ОТ ТЕХНИЧЕСКИЯ ЕКИП (ДА / НЕ)

1.Титулна страница, оформена според изискванията
2. Формат на файла
3. Размер на шрифта, междуредов интервал, полета, отстъп
4. Номериране на страниците в доклада (да няма)
5. Таблици – четивни, заглавие над тях, превод на английски, споменати в текста
6. Фигури - четивни, заглавие под тях, превод на английски, споменати в текста

7. Текстът има структура
8. Коректно цитиране вътре в текста
9. Коректно оформен списъци с източници (Литература/References и Уеб ресурси/ Web resources)
10. Съответствие между цитирани и реферирани източници

За да продължи по-нататък един доклад – да бъде изпратен на рецензент – е необходимо да са изпълнени поне 80 % от изискванията за оформление на ръкописа (трябва да има поне 8 ДА). **Ако докладът има 7 или по-малко ДА, или има НЕ на поне едно изискване, свързано с литературата, то той не се приема за публикуване.**

**ЕТАП НА РЕЦЕНЗИРАНЕ**

Рецензиите са анонимни – рецензентът не знае чий доклад рецензира, а авторът не знае кой рецензира доклада му/й. В своя отзив рецензентите на изданието оценяват стойността на представения доклад (от висока до ниска) по отношение на следните критерии:

- Значимост на темата;
- Оригиналност на изследването;
- Теоретичен обзор и обобщения;
- Методологичен подход;
- Експериментален дизайн (ако има);
- Качество на данните (ако има);
- Дискусия и изводи;
- Актуалност на ползваната литература.

Те също така правят кратка характеристика на качествата на доклада и дават препоръки към автора: препоръки към резюмето и ключовите думи и към основния текст на статията.

Препоръките на рецензентите към редколегията на списанието могат да бъдат от три вида:

1. Рецензентите могат да препоръчат доклада да се приеме за публикуване „*в този вид*" или „*след малки промени*".

Авторите изпращат редактираните си ръкописи като прикачен файл в MS Word формат (.doc или .docx). В названието на файла с редактирания доклад след името и фамилията на автора (или на кореспондиращия автор) добавете «РВ». Например, „*Катя Стойчева РВ.doc*" или „*Maya Konova RV.docx*". **Доклади с друго име и в друг формат (pdf файлове, файлове с включени специални обекти, линкове) няма да се разглеждат.**

Редакционният екип преглежда редактираните доклади и ги насочва за публикуване.

2. Докладите, които рецензентите препоръчват за публикуване „*след съществена преработка*", преминават повторна оценка след направените от автора корекции.

Авторите изпращат не само редактирания доклад, но и отговор на направените в рецензията препоръки и бележки в отделен файл. В названието на файла с отговора на рецензията след името и фамилията на автора (или на кореспондиращия автор) добавете «Отговор». Например, "*Катя Стойчева Отговор.doc*" или "*Maya Konova Otgovor.docx*". **Доклади с друго име и в друг формат (pdf файлове, файлове с включени специални обекти, линкове) или доклади без придружаващ ги отговор на рецензията няма да се разглеждат.**

Рецензентът се запознава с редактирания доклад и отговора на направените препоръки. Той дава преценка дали авторът се е съобразил с направените преоръки и е направил съществена преработка на доклада. **Ако преценката е ДА, докладът се приема и се насочва за публикуване. Ако преценката е НЕ, докладът не се приема за публикуване.**

3. От публикуване отпадат всички подадени доклади, за които рецензентите са дали препоръка „*Да се отхвърли*".